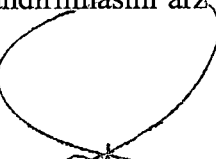


Lütfü TÜRKKAN
Kocaeli Milletvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. Maddeleri gereğince T.C. Dışişleri Bakanı Hakan FİDAN tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.
07.10.2024

Saygılarımla.


Lütfü TÜRKKAN
Kocaeli Milletvekili

Amerika Birleşik Devletleri'yle Güney Kıbrıs Rum Kesimi arasında 9 Eylül 2024 tarihinde "Savunma İşbirliği Yol Haritası" imzalanmış, ardından çok zaman geçmeden 11 Eylül günü taraflar arası ilk toplantı gerçekleştirilmiştir. ABD ve GKRY arasında savunma alanında iş birliğinin geliştirilmesi yönünde yapılan anlaşma ise Bakanlığınız tarafından sadece kınanmakla yetinilmiştir. ABD'li yetkililer tarafından yapılan karşı açıklamada ise yapılan anlaşmanın Amerika'nın stratejik çıkarı olduğu vurgulanmış, ABD çıkarlarına hizmet eden güvenlik meselelerinden ötürü Türkiye'den özür dilemeyeceklerini belirtmişlerdir.

Söz konusu anlaşmayla ABD tarafından GKRY hızla silahlandırılacak, adanın güneyi ABD'nin adeta askeri üssü görevi görecektir. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin ve Türkiye'nin yok sayılarak atılan bu adımlar Türkiye'nin ve KKTC'nin Doğu Akdeniz'deki varlığını tehdit etmekte, Mavi Vatan için beka sorunu yaratmaktadır. Doğu Akdeniz'deki enerji havzasının tam ortasında bulunan Kıbrıs Adasında ve Doğu Akdeniz'de hakimiyeti güçlendirmek ve söz sahibi olmak isteyen ABD'nin adadaki varlığı bölge ülkelerini daha da istikrarsızlaştıracak, izledikleri bağımsız siyasete engel teşkil edecektir.

Bölgede neredeyse tek gerilimi Türkiye Cumhuriyeti ile yaşayan GKRY ile yapılan bu anlaşma Rum tarafını Türkiye'ye ve KKTC'ye karşı atacağı adımlarda cesaretlendireceği de açıktır. Ayrıca bu gelişmelerin İsrail'in güvenliğini de teminat altına almak için yapıldığı aşikardır. Söz konusu ülkelerin dış politikaları Türkiye dahil bölge ülkeleri için ulusal birer tehdittir.

Yukarıdaki bilgiler çerçevesinde;

- 1) Söz konusu ABD – GKRY arasındaki savunma işbirliği anlaşmasını Bakanlığınız neden sadece kınamakla yetinmiştir? Atılabilecek diğer diplomatik adımlar neden atılmamıştır? Konu neden uluslararası hukuka taşınmamıştır?
- 2) Kıbrıs Adasında Türkiye'nin saklı olan garantörlük hakları bu anlaşmayla çiğnenmemiş midir? Diğer garantör ülkeler olan İngiltere ve Yunanistan'la söz konusu anlaşma hakkında müzakere ve istişare edilmiş midir? Avrupa Birliği nezdinde herhangi bir girişimde bulunulmuş mudur?
- 3) ABD yetkilileri tarafından yapılan açıklamalarda, bu anlaşmanın Amerika'nın stratejik çıkarlarına hizmet ettiği ve Türkiye'den özür dilenmeyeceği belirtilmiştir. Bakanlığınız, bu açıklamalara nasıl bir yanıt vermeyi planlamaktadır ve bu bağlamda diplomatik olarak hangi adımlar atılacaktır?

- 4) İlgili anlaşma kapsamında GKRY'nin hızla silahlandırılacağı ve adanın güneyinin ABD'nin askeri üssü haline geleceği belirtilmektedir. Bakanlığınız, bu durumun Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC) ve Türkiye'nin Doğu Akdeniz'deki varlığını ve güvenliğini nasıl tehdit edeceğine dair bir değerlendirme yapmış mıdır? Yapıldıysa bu değerlendirme sonucunda atılacak adımlar nelerdir? Herhangi bir değerlendirmede bulunulmadıysa bu durum Doğu Akdeniz dış politikasında büyük bir zafiyet değil midir?
- 5) GKRY ile yapılan bu anlaşmanın Rum tarafını Türkiye'ye ve KKTC'ye karşı cesaretlendirebileceği belirtilmektedir. Bakanlığınız bu durumun önüne geçmek ve bölgedeki gerilimleri azaltmak için ne tür diplomatik veya askeri tedbirler almayı planlamaktadır?
- 6) Yaşanan gelişmeler sonrası Türkiye'nin askeri gücünü hafiflettiği KKTC'de yeniden askeri gücünü ve varlığını artırması planlanmakta mıdır? Herhangi bir planlama ve değerlendirme yoksa KKTC ve Türkiye'nin güvenliğini tehdit eden bu durum nasıl ortadan kaldırılacaktır?
- 7) Türkiye ve KKTC'nin Doğu Akdeniz'deki yeraltı kaynaklarıyla ilgili münhasır ekonomik bölgelerdeki haklarını korumak adına Bakanlığınız tarafından yürütülen herhangi bir çalışma bulunmakta mıdır? Bu haklarımızın korunması ve güvence altına alınması için hangi adımlar atılmaktadır?
- 8) Müttefiklik hukukuna yaraşmayacak şekilde ABD tarafından Türkiye'ye karşı dış politika izleyen GKRY'e verilen destek ve Doğu Akdeniz'deki egemenlik sahamızı da tehdit eden gelişmeler göz önüne alındığında bölgede ABD ve NATO kapsamında gerçekleştirilecek ya da gerçekleştirilmesi planlanan tatbikat ve hareketlere Türkiye'nin katılım durum hakkında görüşleriniz nelerdir?
- 9) ABD ve GKRY arasında yapılan stratejik güvenlik anlaşmasının öncesinde Bakanlığınızın bu yönde atılacak adımlardan haberi var mıydı? Varsa neden engelleyici girişimlerde bulunulmadı? Bu adımların atılacağı biliniyorsa niçin Türk donanmasına ait bir fırkateynin İsrail'in güvenliği sağlamaya yönelik bir tatbikat kapsamında ABD donanmasıyla hareket etmesi sağlanmıştır? Kamuoyuna bahsedilen dış politikamızla bölgede gerçekleşen fiili durumlar arasında bir çelişki yok mudur? Bu durum nasıl izah edilebilir?
- 10) Doğu Akdeniz'de faaliyet gösteren Abdülhamid Han sondaj gemisi, Türkiye'nin reddettiği Sevilla Haritası sınırlarında aylarca demirlemiş, son olarak ise bölgede yeterli rezerv yok denilerek Karadeniz'e gönderilmiştir. ABD'nin bölgede artıracığı askeri faaliyetler göz önüne alınarak mı Türkiye sondaj gemisini bölgeden çekmiştir? Bu konuda Bakanlığınız Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığına görüş ve tavsiye de bulunmuş mudur?
- 11) ABD'nin Doğu Akdeniz'i hakimiyeti altına almaya kalkması çabalarını önlemek için Bakanlığınız olarak bulunulan girişimler nelerdir? Bölgede faaliyet gösteren üçüncü taraf ülkelerin Türkiye'nin Akdeniz siyasetine müdahalesini önlemek için hangi adımlar atılmaktadır? Söz konusu ABD ve GKRY arasındaki işbirliği Türkiye'nin dış politikasını tehdit eder noktaya evrileceği görülmektedir. Sevilla Haritasının Türkiye'ye dayatılmasını önlemek ve Mavi Vatan tezlerimizi savunmak için ABD'li yetkililerle temas kurulmuş mudur?